

22140079

FINNISH A: LITERATURE – STANDARD LEVEL – PAPER 1
FINNOIS A : LITTÉRATURE – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
FINÉS A: LITERATURA – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Friday 9 May 2014 (morning)

Vendredi 9 mai 2014 (matin)

Viernes 9 de mayo de 2014 (mañana)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is *[20 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[20 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[20 puntos]*.

Kirjoita opastettu analyysi jommastakummasta tekstistä. Vastauksesi tulee kohdistua kumpaankin esitettyyn kysymykseen.

1.

Nuoruusmuseo

Luokkaretki tehtiin Rymättylään. Sinne oli perustettu nuoruusmuseo. Arkeologit olivat löytäneet viikinkiaikaisen nuorisotilan. Löydetyn rakennuksen pohja erosi muista vastaavista löydöistä siinä, että sen nurkilta löytyi paljon roskia, muun muassa nekkupapereita.

– Tässä näette tinatuopin palasen. Muuta siitä ei ole jäljellä. Arvatenkin tuoppi on käytön jälkeen paiskattu kivikkoon. Todennäköisesti tuoppia on sen jälkeen vielä murjottu tylpällä astalolla.

Museon intendentillä oli pitkät, rasvaiset hiukset ja jalassa farkut, joissa oli reiät polvissa. Hän oli selvästi innostunut tuopinsirpaleestaan.

– Siihen aikaan nuorison lempijuoma oli sima. Se ei ollutkaan, kuulkaas, mitä tahansa simaa. Kaikki viittaa siihen, että tunnuslause ”pönttö sekaisin hinnalla millä tahansa” oli käytössä jo tuhat vuotta sitten.

Luokka seurasi intendenttiä vaitonaisena. Kuului vain suhinaa, koska jo nuoruusmuseon ulko-ovella oli jalkoihin pitänyt laittaa muovipussit. Seinillä oli kylttejä, joissa luki: Nuoruuteen ei saa koskea!

Viikinkiaikainen nuorisotila oli kylläkin pieni pettymys. Nähtävää oli niukasti. Intendentti taisi lukea luokan ajatukset.

– Se, että nuorten muinaisesta kokoontumistilasta on jäänyt niin vähän jäljelle, ei selity pelkästään ajan syövyttävällä vaikutuksella. Arkeologiemme mukaan monet asiat viittaavat siihen, että tämä muinainen nuorisotila pistettiin palasiksi heti rakentamisensa jälkeen. Esimerkiksi tuo nurkassa oleva kivijakkara löytyi metsästä. Pienempää irtaimistoa on löytynyt kymmenen kilometrin säteeltä.

Viikinkiaikainen nuorisotila oli Rymättylän Nuoruusmuseon ensimmäinen osasto. Se käynnisti teeman Nuoruus kautta aikojen.

– Nuoruus on aina ollut kiihkeätä aikaa. Ammoin nuoret eivät kuitenkaan kuvitelleet olevansa kuolemattomia. Tässä näette nuoren ihmisen pääkallon keskiajalta. Tutkijamme ovat sen pohjalta luonnostelleet oheiset piirroksot siitä, miltä nuoriso on vuosisatoja sitten näyttänyt. Kuten huomaatte, lattaotsaisuudella on pitkät perinteet. Lävistyksiäkin käytettiin, tosin ne eivät aina olleet vapaaehtoisia. Tuossa näyttää lävistys menneen alahuulesta läpi, halkaisseen kielen ja tulleen poskesta ulos.

Luokka vaelsi vitriinien editse vakavana. Onneksi edes museon kaiuttimista vienona kuuluva luuttumusiikki kevensi tunnelmaa. Mukava yllätys oli myös näytteille asetettu nahanriekale.

– Tässä ovat mitä todennäköisimmin jäänteet Juhana Herttuan* meikkipussukasta. Tokihan nuoruus aikoinaan monellakin tavalla erosi nykyisestä. Joku teistä saattaa tietääkin, että Juhana Herttua perusti 1500-luvulla Porin kaupungin. Mutta moniko tietää, että hän oli silloin vasta alle parikymppinen, aknehoinen nuorukainen? Vertailun vuoksi voisi kysyä, aikooko kenties joku teistä lähiaikoina perustaa kaupungin.

Luokasta joku erehtyi luulemaan, että tässä kohtaa kuului nauraa. Aseistettu vartija tuli oitis huomauttamaan, että Nuoruusmuseossa nauraminen oli kielletty.

40 Nuoruus kautta aikojen -näyttely jatkui liki nykypäivään asti. 1980-luvulta oli esillä pizza ja kolmikiloinen kännykkä. Pizza oli ihmeen hyvin säilynyt.

Paluumatkalla luokka oli hiljainen. Nuoruusmuseosta oli jäänyt paljon mietittävää. Yksimielisiä oltiin siitä, että sinne palattaisiin seuraavankin vuoden luokkaretkellä. Mukaan roudattaisiin paljon tavaroita, sillä intendentti oli sanonut museon ottavan mielellään lahjoituksina vastaan uudempaa nuoruusesineistöä.

45 Jotkut innokkaimmat uhkasivat tulla uudestaan jo kesälomareissulla vanhempiensa kanssa. Nuoruusmuseo on auki aina paitsi maanantaisin.

Kari Levola, *Syvältä, veistoluokan uumenista. Lastuja ja sahanpuruja* (2002)

* Juhana Herttua: (Juhana III, 1537–1592) oli Ruotsin kuningas 1568–1592 ja Suomen herttua 1556–1563. Hän perusti Porin kaupungin maaliskuussa 1558.

- (a) Erittele ja tulkitse humoristisia ja ironisia keinoja, joilla novellissa kuvataan nuoruutta.
- (b) Mitä novellissa kritisoidaan?

2.

Olipa kerran tyttö,
joka tahtoi olla prinsessa.

5 Pää 100% tylliä,
kahvipakettikruunu
ja taukoamaton polotus:
kerrokerrokuvastin
kerro kuka, arvaa kuka!

10 Herne patjan alla murenee tomuksi,
mutta tyttö juoksee yöt metsiä, suutelee
sammakoita ja sammakoilla kieli
vatsanpohjaan saakka.

15 Kokonaisen kesän tyttö roikottaa palmikoita vintin ikkunasta,
vaikka kylän pojat kivittävät ruudut rikki.
Tulee kuhmu ja tulee haava,
mutta prinsessaa ei tule.

Salaa
tytölle kasvaa villieläinsilmät ja säikyt jalat.

20 Silmissä villieläimet vaanivat
syli täynnä marmorikuulia
ja jokaisessa kuulassa tyttö, jota ei kohta ole,
sillä tyttöjen aika on nopea,
tyttöjen aika on villieläimen säikyt jalat.

Kristina Wallin, *Kengitetyn eläimen jäljet* (2005)

- (a) Millä tavalla runo kuvaa tytön kehitystä?
- (b) Mitä saduille ominaisia kielen keinoja runossa käytetään ja missä tarkoituksessa?